

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	סיפורי ראשית העולם והאנושות	—	(40x2)	—	80	נקודות
פרק שני	—	נושאי הבחירה	—	(20x1)	—	20	נקודות
						100	נקודות
						—	סך הכול

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — סיפורי ראשית העולם והאנושות (80 נקודות)

ענה על שתי השאלות 1-2 (לכל שאלה — 40 נקודות).

בכל שאלה, ענה על סעיף א — **חובה** (25 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (לכל סעיף — 15 נקודות).

1. קרא **בראשית**, פרק ד', פסוקים א'-ט"ו.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. (1) קרא פסוקים ג'-ד'.

הבא סיבה אפשרית אחת הנרמזת בפסוקים אלה להתעלמות של ה' מן המנחה של קין ולהעדפת המנחה של הבל. הסבר את דבריך.

(15 נקודות)

(2) יש הטוענים כי ה' התעלם מן המנחה של קין כדי להעמידו בניסיון.

כיצד דברי ה' לקין בפסוק ז', "לִפְתַח חַטָּאת רָבַץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ", יכולים לחזק טענה זו? הסבר את דבריך. (10 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) קרא פסוק י"ג.

יש המפרשים את המילה "עֹנִי" מלשון עונש, ויש המפרשים מלשון חטא.

הסבר את דברי קין לה' על פי כל אחד מן הפירושים האלה. (10 נקודות)

(2) קרא פסוק י"ד.

לדעתך, איזה פירוש מן הפירושים הולם יותר את הנאמר בפסוק י"ד? הסבר את דבריך ובסס אותם

על הכתוב. (5 נקודות)

ג. קרא **בראשית**, פרק ד', פסוקים י"א-י"ב וגם **בראשית**, פרק ג', פסוקים י"ז-י"ט.

(1) הבא נקודת דמיון אחת בין העונש שניתן לקין ובין העונש שניתן לאדם. (8 נקודות)

(2) לדעתך, איזה עונש חמור יותר, העונש שניתן לאדם או העונש שניתן לקין? נמק את דבריך ובסס אותם על

הכתוב. (7 נקודות)

2. קרא **בראשית**, פרק ט', פסוקים א'-ז'.

ענה על סעיף א (**חובה**).

א. (1) על פי קטע זה, מהו ההיתר החדש שניתן לאנושות, ומהי ההגבלה על היתר זה?

כתוב את הנימוק להגבלה זו. (13 נקודות)

(2) מהו ההבדל בין ההיתר החדש שניתן לאנושות על פי פרק ט' ובין ההיתר שניתן לאנושות על פי **בראשית**,

פרק א', פסוק כ"ט?

לדעתך, האם הבדל זה מלמד על הידרדרות מוסרית בעולם שלאחר המבול? נמק את דבריך.

(12 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) מהו האיסור שהוטל על נח ובניו על פי פסוקים ה'-ו', ומהו הנימוק לאיסור זה? (8 נקודות)

(2) מהו העונש שיוטל על מי שעובר על איסור זה, ומי יוציא לפועל את העונש? (7 נקודות)

ג. על פי דברי חז"ל, בפסוקים א'-ז' מובאות "שבע מצוות בני נח". אחת מן המצוות האלה היא

"מצוות דינים" – המצווה להקים מערכת משפט.

(1) היכן נרמז בפסוקים אלה הצורך להקים מערכת משפט, ומהו המקרה שיובא למשפט? בסס את דבריך

על הכתוב. (10 נקודות)

(2) לדעתך, האם המצווה להקים מערכת משפט מרחיבה את הסמכויות שנתן האל לאנושות או מצמצמת אותן?

נמק את דבריך. (5 נקודות)

פרק שני — נושאי הבחירה (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 3-4.

על אהבה וחסד

3. קרא משלי, פרק ל"א, פסוקים י'-ל"א.

אִשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וּרְחֹק מִפְּנֵינִים מְכָרָה: בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ
 וְשָׁלָל לֹא יִחְסֹר: גַּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא־רָע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דְּרָשָׁה
 צָמֵד וּפְשָׁתִים וְתַעֲשֶׂשׂ בַּחֲפִיץ כַּפֵּיהָ: הִיתָה כְּאֵנוֹת סוֹחֵר
 מְמַרְחֵק תִּבְיֵא לַחֲמָה: וְתִקֶּס וּבְעוֹד לַיְלָה וְתִתֵּן טָרֵף לְבֵיתָהּ
 וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ: זִמְמָה שָׂדֵה וְתִקְחָהּוּ מִפְּרֵי כַּפֵּיהָ נֹטֵעַ כֶּרֶם:
 חֲגֵרָה בְּעוֹז מִתְּנִיה וְתֵאֱמֹן זְרוּעֹתֶיהָ: טַעְמָה כִּי־טוֹב סָחֵרָה
 לֹא־יִכְבֵּה בְּלִיל נְרָה: יָדֶיהָ שִׁלְחָה בְּפִישׁוֹר וְכַפֵּיהָ תִּמְכּוּ כָּל־ךְ:
 כַּפָּה פְּרִשָׁה לַעֲנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְחָה לְאַבְיוֹן: לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ
 מִשְׁלֹג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים: מִרְבָּדִים עֲשֶׂת־הָ לֶהָ שֵׁשׁ
 וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה: נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ בְּשַׁבְּתוֹ עַם־זִקְנֵי־אַרְץ:
 סָדִין עֲשֶׂתָה וְתִמְכֹר וְחֲגוֹר נִתְּנָה לְפָנַעֲנִי: עוֹזִיהֶדֶר לְבוּשָׁה
 וְתִשְׁחֹק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פִּתְחָה בַּחֲכָמָה וְתוֹרַת־חֶסֶד עַל־
 לְשׁוֹנָה: צוֹפִיהָ הִילְכוֹת בֵּיתָהּ וּלְחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל: קָמוּ הַלִּיכוֹת
 בְּנִיה וְיֵאֱשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלֶהָ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּה
 עֲלִית עַל־כָּל־נָה: שִׁקְרֵה חֶן וְהִבֵּל הִיפִי אִשָּׁה יִרְאֵת־הָ הִיא
 לֹא תִתְהַלֵּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעְרִים מַעֲשִׂיהָ:

א. (1) קרא פסוקים י'-כ"ד.

אשת החיל פעילה בתחומים אחדים: פרנסה, מלאכת יד, תרומה לחברה.

הבא דוגמה אחת מן הכתוב לכל אחד מן התחומים האלה (סך הכול — שלוש דוגמאות). (6 נקודות)

(2) הבא הוכחה מן הכתוב שאשת החיל ובעלה הם מבני המעמד הגבוה בחברה.

נמק את תשובתך. (4 נקודות)

ב. קרא את פסוק ל'.

(1) הסבר מהי השקפת העולם הבאה לידי ביטוי במשפט "שִׁקְרֵה חֶן וְהִבֵּל הִיפִי". (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי הנאמר על אשת החיל במשלי, פרק ל"א, פסוק ל' מבטא ערכים שאינם באים לידי ביטוי

בחיינו היום.

האם אתה מסכים עם טענה זו? נמק את דבריך. (6 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6.

בין שאל לוד

4. קרא שמואל א, פרק כ"ד, פסוקים א'-ט"ו.

א ויהי כאשר שב שאל מאחרי פלשתים
 ב ויגדו לו לאמר הנה דוד במדבר עין גדי: ויקח
 שאל שלשת אלפים איש בחור מכל-ישראל וילך לבקש
 ג את-דוד ואנשיו על-פני צורי היעלים: ויבא אל-גדרות הציאן
 על-הדרך ושם מערה ויבא שאל להסך את-רגליו ודוד
 ד ואנשיו בירכתי המערה ישבים: ויאמרו אנשי דוד אליו הנה
 היום אשר-אמר ה' אליך הנה אנכי נתן את-איביך בידך
 ועשית לו כאשר יטב בעיניך ויקם דוד ויכרת את-כנף-
 ה המעיל אשר-לשאל בלט: והי אחרי-כן ויך לב-דוד אתו
 ו על אשר כרת את-כנף אשר לשאל: ויאמר לאנשיו חלילה
 לי מ'ה' אס-אעשה את-הדבר הזה לאדני למשיח ה'
 ז לשלח ידי בו כי-משיח ה' הוא: וישפע דוד את-אנשיו
 בידברים ולא נתנם לקום אל-שאל ושאל קם מהמערה
 ח וילך בדרך: ויקם דוד אחרי-כן ויצא מן המערה
 ויקרא אחרי-שאל לאמר אדני המלך ויבט שאל אחריו
 ט ויקד דוד אפים ארצה וישתחו: ויאמר דוד לשאל למה
 י תשמע את-דברי אדם לאמר הנה דוד מבקש רעתך: הנה
 היום הזה ראו עיניך את אשר-נתנך ה' היום ובידי
 במערה ואמר להרגך ותחס עליך ואמר לא-אשלח ידי באדני
 יא כי-משיח ה' הוא: ואבי ראה גם ראה את-כנף מעילך בידי
 כי בכרתי את-כנף מעילך ולא הרגתיך דע וראה כי אין בידי
 רעה ופשע ולא-חטאתי לך ואתה צדה את-נפשי לקחתה:
 יב ישפט ה' ביני ובינך ונקמני ה' ממך וידי לא תהיה-בך:
 יג כאשר יאמר משל הקדמני מרשעים יצא רשע וידי לא
 ד תהיה-בך: אחרי מי יצא מלך ישראל אחרי מי אתה רדף
 טו אחרי כלב מת אחרי פרעש אחד: והיה ה' לדני ושפט ביני
 ובינך וירא וירב את-ריבי וישפטני מידך:

איבך

מהמערה

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

יש הטוענים כי המניע של דוד בסיפור זה היה השגת תועלת אישית, ויש הטוענים כי המניע של דוד היה מוסרי.

א. הבא מן הקטע דוגמה המחזקת את הטענה שהמניע של דוד היה השגת תועלת אישית.

הסבר את הדוגמה ובסס אותה על הכתוב. (10 נקודות)

ב. הבא מן הקטע דוגמה המחזקת את הטענה שהמניע של דוד היה מוסרי.

הסבר את הדוגמה ובסס אותה על הכתוב. (10 נקודות)

בהצלחה!